

Lubuskie Towarzystwo Naukowe
Archiwum Państwowe w Zielonej Górze
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze
Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego

zapraszają

na drugą konferencję z cyklu

Region w dialogu. Zintegrowane badania nad Ziemią Lubuską

organizowaną pod hasłem

ARCHIWUM: MIEJSCE PAMIĘCI – PAMIĘĆ MIEJSCA

w dniach 14-15 maja 2025 r.

Archiwum, które jeszcze niedawno pozostawało na marginesie naukowych zainteresowań, jest dziś przedmiotem ożywionej dyskusji, obejmującej coraz więcej dyscyplin badawczych. Zwrot archiwalny, inspirowany ponowoczesną myślą filozoficzną, sprawił, że zmieniło się nastawienie wobec miejsca, tradycyjnie kojarzonego z gromadzeniem i zabezpieczaniem dokumentów; przemianie uległ też status pojęcia 'archiwum'. Mianem tym, wykorzystując jego metaforyczny potencjał, określa się dzisiaj różne formy przechowywania i pamięci; natomiast archiwizacja jest traktowana jako zasada istnienia kultury.

Ten nowy zakres znaczeniowy chcemy uruchomić pytając o pamięć regionu, a ściślej – o ujętą w formę materialną pamięć miejsca, które do roku 1945 funkcjonowało w granicach Niemiec, a po wojnie ukonstytuowało się jako Ziemia Lubuska. Z perspektywy długiego trwania powojenna spuścizna regionu może się wydać uboga. Trudno zestawiać 800-lecie miasta, o którym przypominał ubiegłoroczny jubileusz Zielonej Góry, z 80-leciem – będziemy je obchodzić w roku 2025 – istnienia Ziemi Lubuskiej. A jednak tożsamość dzisiejszych mieszkańców regionu kształtowała się właśnie w okresie ostatnich ośmiu dekad. W latach 1945-2025 żyli tu i tworzyli pisarze, artyści, uczeni; działały instytucje naukowe, oświatowe, kulturalne. Ten dorobek składa się dziś na pamięć miejsca i decyduje o jego aktualnym kształcie.

Zdajemy sobie sprawę, że znajdujemy się w ważnym momencie historii, gdy żegnamy ludzi, którzy po roku 1945 tworzyli to miejsce. Wraz z ich odejściem pojawia się pytanie o zabezpieczenie wytwarzanego przez lata dorobku. Zaniedbanie może spowodować rozproszenie i zanik tego, co stanowi istotny składnik regionalnej tożsamości. Dlatego przyświeca nam z jednej strony zainteresowanie dokumentem, z drugiej potrzeba ocalenia istniejącej spuścizny.

Podczas konferencji planujemy przyrzeć się przede wszystkim powojennym formom pamięci zbiorowej, nie zapominając jednak o tym, co poprzedziło polską obecność na Ziemi Lubuskiej, archiwa traktujemy bowiem jako skarbnicą pamięci o całej przeszłości regionu. Interesują nas również kwestie, które dotyczą archiwizowania, w tym nowe możliwości, jakie oferuje dokonująca się dziś rewolucja cyfrowa. Proponujemy cztery bloki tematyczne:

1. Archiwa Ziemi Lubuskiej: ludzie, miejsca, instytucje

- archiwum w wymiarze instytucjonalnym i prywatnym
- zasoby archiwalne miejsc i instytucji funkcjonujących w regionie
- archiwa tajne, odtajnione, prywatne i zaginione, utracone, niedostępne
- archiwa towarzystw regionalnych
- nowe typy archiwów, np. archiwum dźwiękowe
- powojenna spuścizna pisarzy, artystów, naukowców; egodokumenty

2. Dostępność i zabezpieczenie archiwum

- formy ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego
- polityczne i kulturowe uwarunkowania dostępności archiwów
- czynniki instytucjonalne, profesjonalne, technologiczne, ekonomiczne i osobiste, określające możliwości korzystania z archiwów
- archiwa cyfrowe i internetowe, wykorzystanie technologii cyfrowej w archiwizacji
- regulacje prawne dotyczące archiwów

3. Archiwum jako pamięć regionu

- archiwalia regionalne jako dziedzictwo kulturowe
- zasoby archiwalne lubuskich bibliotek
- tekst archiwalny jako świadectwo tworzenia się tożsamości regionu
- regionalna spuścizna: dziedzictwo czy obciążenie

4. Regionalne badania archiwalne

- miejsce i rola archiwum w pracy badacza regionu
- praktyki stosowane w badaniach archiwalnych
- analiza stanu zasobów, dawne i współczesne sposoby ich opracowania i wykorzystania w badaniach naukowych i pracach edytorskich, stan digitalizacji i udostępniania cyfrowego
- znaczenie „odkrycia archiwalnego” i związanych z nim przewartościowań
- teoretyczno-metodologiczny potencjał badań archiwalnych
- zasoby internetowe/cyfrowe jako źródło materiałów badawczych
- baza danych, umożliwiająca pracę historykom, literaturoznawcom, biografom: badawczy potencjał archiwum

---

Konferencja będzie drugim spotkaniem poświęconym zintegrowanym badaniom nad Ziemią Lubuską. Pierwsze, zorganizowane w roku 2023 pod hasłem „Ziemia Lubuska jako przedmiot badań: rekonesans i zarys nowych perspektyw badawczych”, pozwoliło przybliżyć naukowy dorobek regionu i zarysować nowe ścieżki lubuskich badań regionalistycznych. Teraz przyszedł czas, by łącząc różne optyki, przyjrzeć się depozytowi kulturowemu, którym dysponuje region, zapytać o zabezpieczenie i wykorzystanie jego spuścizny. Liczymy na to, że podczas konferencji spotkamy się w szerokim gronie badaczy, ludzi nauki i kultury i że nasze spotkanie zainicjuje kolejny dialog – ważny i potrzebny, którego stawką jest pamięć i tożsamość miejsca.

Na zgłoszenia czekamy do **15 stycznia 2025 r.** Prosimy rejestrować się przez formularz znajdujący się na stronie:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfn_Om4p82x7wjf4xpxOnOINfw9yRHEQlgy1R5WhD8CopuUcw/viewform?usp=sf_link

Przewidujemy wpisowe w wysokości 350 złotych. Koszty dojazdu i noclegu uczestnicy pokrywają we własnym zakresie.
